

Sygn. akt III AUa 2042/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń
Sędziowie:	SSA Jerzy Andrzejewski SSO del. Alicja Podlewska (spr.)
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2015 r. w Gdańsku

sprawy R. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji R. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 września 2014 r., sygn. akt IV U 1009/14

1. prostuje w rubrum zaskarżonego wyroku oznaczenie przedmiotu sporu w ten sposób, że w miejsce słów „o prawo do emerytury” wpisuje słowa „o wysokość świadczenia”;
2. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i zobowiązuje pozwanego do przeliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego R. J. na zasadach wynikających z art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

Sygn . akt III AUa 2042/14

UZASADNIENIE

Ubezpieczony R. J. odwołał się od decyzji Zakładu (...) Oddział w T. z dnia 2.06.2014r., którą pozwany na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 1440 ze zm. – dalej „ustawa emerytalna”) „odmówił przyznania mu emerytury” z uwagi na fakt, iż decyzją z dnia 23.06.2004r. pozwany przyznał mu już to prawo od 01.05.2004r.

W uzasadnieniu ubezpieczony wskazał, iż domagał się przeliczenia emerytury w oparciu o zgromadzone na jego koncie składki na ubezpieczenie społeczne z uwzględnieniem ich waloryzacji. ZUS pominął, iż decyzją z dnia 23.06.2004r.

przyznał mu wcześniejszą emeryturę tj. na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej, a w świetle przepisu art. 55 tej ustawy nie jest to okoliczność wykluczająca przeliczenie emerytury przyznanej w wieku powszechnym. Ratio legis tego ostatniego przepisu jest kontynuowanie opłacania składek, a nie ubieganie się emeryturę wcześniejszą. Z uwagi na fakt, iż do dnia odwołania kontynuuje ubezpieczenie i opłaca należne składki spełnia wszelkie przesłanki z art. 55 ustawy emerytalnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ wniósł o jego oddalenie, wskazując, iż na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej, emeryturę przyznaje się w sytuacji, gdy ubezpieczony wystąpił z wnioskiem po raz pierwszy po dacie 31.12.2008. Ubezpieczony pobiera emeryturę od 01.05.2004r., dlatego organ wydał zaskarżoną decyzję.

Wyrokiem z dnia 22.09.2014r Sąd Okręgowy w Toruniu, sygn. IV U 1009/14 oddalił odwołanie ubezpieczonego. Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.

R. J. , urodzony (...), od dnia 1 maja 2004r. nabył prawo do emerytury wcześniejszej na mocy art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. świadczenie emerytalne nie było wypłacane do dnia 30 kwietnia 2008r., emerytura wcześniejsza podlegała bowiem zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczonego zatrudnienia. A. Z. od 1 marca 2004r. do 30 kwietnia 2008r. pozostawał w stosunku pracy w (...) spółce z o.o. W dniu 12 maja 2008r. wystąpił on z wnioskiem o podjęcie wypłaty emerytury dokumentując rozwiązanie stosunku pracy. Decyzją z 11 czerwca 2008r. podjęto wypłatę wcześniejszej emerytury na rzecz ubezpieczonego poczynając od 1 maja 2008r.

Ubezpieczony z dniem 15 maja 2008r. ponownie został zatrudniony w (...) spółce z o.o. na tych samych warunkach. Kontynuował on zatrudnienie do 31 marca 2011r.

W dniu 1 kwietnia 2011r. ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Decyzją z 16 maja 2011r. przyznano R. J. prawo do emerytury poczynając od 1 kwietnia 2011r. Wobec udokumentowania rozwiązania stosunku pracy podjęto także wypłatę świadczeń na rzecz ubezpieczonego od 1 kwietnia 2011r. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto podstawę wymiaru dotychczas przysługującej emerytury przyznanej przy obniżonym wieku emerytalnym. Wysokość emerytury została ustalona w oparciu o art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Po nabyciu uprawnień emerytalnych ubezpieczony ponownie podjął zatrudnienie w ramach stosunku pracy od 2 kwietnia 2011r.

Wobec ubezpieczonego (na jego wniosek) przeliczano wysokość świadczenia poprzez doliczanie kolejnych przebytych okresów składkowych. Ostatni wniosek ubezpieczony zgłosił w dniu 17 kwietnia 2014r.

W dniu 23 maja 2014r. R. J. ponownie wystąpił z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury i przeliczenie jej wysokości według nowych zasad”. W wyniku rozpoznania obu wniosków organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż powyższy stan faktyczny był bezsporny i został ustalony na podstawie dokumentacji zawartej w załączonych aktach organu rentowego, której autentyczność i prawdziwość zawartych w nich informacji nie była podważana. Na jego podstawie Sąd nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji. Przy czym stwierdzając prawidłowość rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonej decyzji Sąd nie podzielił argumentacji zaprezentowanej w uzasadnieniu rozstrzygnięcia.

Przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przewidują zgodnie w art. 55, że ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 – tj. w przypadku ubezpieczonego mężczyzny po osiągnięciu 65 roku życia i legitymowaniu się co najmniej 25-letnim stażem ubezpieczeniowym – który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53. Powołany przepis art. 26 określa zasady ustalania wysokości świadczeń emerytalnych dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. Sąd Okręgowy stwierdził, iż wbrew stanowisku pozwanego, to nie okoliczność nabycia przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przeszkodę w zastosowaniu wobec ubezpieczonego art. 55 ustawy o emeryturach i

rentach z FUS. Sąd bowiem podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z 10 lipca 2013r. w sprawie II UK 424/12 (LEX nr 1341674). Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu opowiedział się za możliwością wielokrotnego przechodzenia na emeryturę – powołując się między innymi na brzmienie art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Sąd Najwyższy w tym wyroku podtrzymał stanowisko wyrażone w uchwale z 4 lipca 2013r. (podjętej w sprawie II UZP 4/13 (LEX nr 1342169), zgodnie z którym „ubezpieczony urodzony przed 31 grudnia 1948r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od tego czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą”.

Przepis art. 55 ustawy emerytalnej wprowadza wyjątek od zasady ustalania ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. emerytury w wysokości wynikającej z tzw. "starych" zasad (art. 27 w związku z art. 53 tej ustawy). Jako regulacja szczególna art. 55 ustawy wymaga wykładni ścisłej, uzależnionej wyraźnie od wystąpienia przez ubezpieczonego z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., który nie może być rozumiany jako wniosek zmierzający do innego celu niż przyznanie po raz pierwszy emerytury na podstawie art. 27 ustawy. W ocenie Sądu Okręgowego wniosek o przyznanie emerytury na podstawie art. 27 ustawy nie może być rozumiany jako wniosek o przeliczenie, ponowne przyznanie tego samego świadczenia lub wniosek o ponowne obliczenie wysokości przyznanej emerytury na podstawie tego przepisu według nowych zasad, jeżeli wcześniej wysokość emerytury (przyznanej na wniosek złożony przed 31 grudnia 2008 r.) została obliczona według dotychczasowych zasad na podstawie art. 27 w związku z art. 53 ustawy emerytalnej.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy ubezpieczony w dniu 23 maja 2014r. wystąpił z wnioskiem o przeliczenie wysokości świadczenia w oparciu o tzw. „nowe zasady”. Podstawą uwzględnienia żądania nie może być, jak to wskazuje ubezpieczony art. 55 ustawy, albowiem nie kreuje on podstawy ponownego ustalenia wysokości świadczenia już nabytego. Przeszkodą zatem ustalenia wysokości emerytury z zastosowaniem tzw. „nowych zasad” jest nabycie od 1 kwietnia 2011r. przez R. J. prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Zasady zaś ponownego ustalenia wysokości świadczenia uregulowane zostały w art. 108-114 ustawy o emeryturach i rentach. Przepisy te nie przewidują zaś możliwości przeliczania świadczenia obliczonego w oparciu o art. 53 ustawy z zastosowaniem zasad określonych w art. 25-26 ustawy. Ubezpieczony nie może także skorzystać z zasad przeliczania świadczenia określonych w art. 194d – 194h ustawy o emeryturach i rentach z FUS albowiem prawo do emerytury z tytułu powszechnego wieku emerytalnego nie podlegało zawieszeniu wobec ubezpieczonego w oparciu o art. 103a ustawy.

Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest też w sprawie podstaw do przyjęcia, że organ rentowy popełnił błąd przy ustalaniu wysokości emerytury przyznanej od 1 kwietnia 2011r. – błąd polegający na nie zastosowaniu art. 55 ustawy emerytalnej. Przepis ten określa bowiem warunek w postaci „kontynuowania ubezpieczenia”. Sformułowanie to w swojej istocie oznacza "nie rozwiązanie stosunku pracy". W dacie składania wniosku emerytalnego i w dacie nabycia prawa do emerytury w oparciu o art. 27 ustawy o emeryturach R. J. nie kontynuował ubezpieczenia, rozwiązał on bowiem stosunek pracy z dniem 31 marca 2011r. Ponowne podjęcie zatrudnienia po nabyciu uprawnień emerytalnych nie może być uznane za „kontynuowanie” ubezpieczenia w rozumieniu art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Reasumując Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska odwołującego i w konsekwencji oddalił jego odwołanie 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł ubezpieczony zaskarżając go w całości i domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Ubezpieczony zarzucił:

1- naruszenie prawa materialnego tj. art. 55 w związku z art. 114 ustawy emerytalnej poprzez jego błędną wykładnię a w efekcie przyjęcie, że ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do przeliczenia przyznanej mu emerytury na podstawie tzw. nowych zasad określonych w art. 25-26 ustawy emerytalnej;

2- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 55 ustawy emerytalnej poprzez jego błędną wykładnię a w efekcie uznanie, że organ rentowy ustalając prawo do emerytury od 01.04.2011r. nie popełnił błędu polegającego na niezastosowaniu ww. przepisu.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, iż składając wniosek o przeliczenie świadczenia wypełnił wszelkie przesłanki określone w art. 55 ustawy emerytalnej i wykazał podstawę jego przeliczenia jako art. 114 tej ustawy, bowiem „nową okolicznością” stanowiły w jego ocenie praktyka i orzecznictwo ustalające możliwość przeliczenia świadczenia na tzw. nowych zasadach, w przypadku pobierania świadczenia przyznanego na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej, która to kwestia była wcześniej sporna w judykaturze. Ubezpieczony powołał się też na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.09.2013r. II UK 23/13, zgodnie z którym „emeryt pobierający emeryturę przyznaną i obliczoną niezgodnie z wnioskiem emerytalnym na dotychczasowych zasadach (art. 27 ustawy emerytalnej), nie traci prawa do ustalenia korzystniejszej wysokości emerytury „kapitałowej” na podstawie art. 26 tej ustawy, jeżeli kontynuuje ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a z wnioskiem o przyznanie emerytury obliczonej w systemie kapitałowym wystąpił po dniu 31.12.2008.

Skarżący stwierdził, też iż fakt, iż w chwili składania wniosku o emeryturę nie podlegał ubezpieczeniu nie ma znaczenia, w świetle art. 55 ustawy wystarczy bowiem, by podlegał tym ubezpieczeniom przez jeden dzień po 60 lub 65 urodzinach. Przepisy nie wymagają nieprzerwanego pozostawania w ubezpieczeniach bezpośrednio przed ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego, na dzień ukończenia tego wieku, w okresie bezpośrednio następującym po tym dniu. Przepis art. 55 ustawy emerytalnej posługuje się zwrotem „kontynuował” a nie „kontynuuje”. Ponadto w chwili ustalania prawa do emerytury powszechnej ubezpieczony kontynuował zatrudnienie, gdyż od 2.04.2011r. podjął pracę w ramach stosunku pracy, a świadczenie zostało przyznane decyzją z 16.05.2011r. Ponieważ w chwili złożenia wniosku skarżący spełniał wszystkie warunki do przeliczenia świadczenia, emerytura obliczona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53, skarżący nie zgadza się z argumentacją Sądu I instancji, iż ustalając wysokość tej emerytury w 2011r. pozwany nie popełnił błędu wskutek niezastosowania art. 55 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia nie były sporne, wobec czego Sąd Apelacyjny ustalenia faktyczne Sądu I instancji przyjmuje za własne, co czyni zbędnym ich ponowne powoływanie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie stanowiskiem, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie - art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c. – (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20.01.2010 r. II UZ 49/09 LEX nr 583831, wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1.09.2010 r. III UK 15/10 LEX nr 667499, z dnia 23.04.2010 r. II UK 309/09, LEX nr 604210). Decyzją z dnia 02.06.2014r pozwany „odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury”, ale jako podstawę swojej decyzji wskazał przepis art. 55 ustawy emerytalnej, który normuje możliwość przeliczenia wysokości tego świadczenia. Podkreślić należy, iż we wniosku z 23.05.2014r. ubezpieczony domagał się przeliczenia emerytury „wg nowych zasad” (wniosek k 7 a.e. plik III). W konsekwencji należało uznać, iż przedmiotem sporu jest wysokość emerytury ubezpieczonego (przyznanej na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej), a nie prawo do emerytury, którego istnienia pozwany de facto nie kwestionował. Przypomnieć też można, iż zgodnie z wykładnią zaprezentowaną przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 04.07.2013r. II UZP 4/13 oraz wyroku z dnia 18.09.2014 r. I UK 27/14 (LEX nr 1537287) „za nietrafną należy uznać konstatację (..), że osobom wskazanym w art. 55 ustawy i spełniającym przewidziane w tym przepisie warunki, może być przyznana emerytura obliczona w sposób określony w art. 26 ustawy. Nie można w takim wypadku mówić o złożeniu kolejnego wniosku emerytalnego o przyznanie "emerytury po emeryturze". W art. 55 chodzi nie o przyznanie, lecz o obliczenie według innych zasad emerytury już nabytej po spełnieniu warunków z art. 27 ustawy i przyznanej na wniosek złożony po dniu wskazanym w tym przepisie.” Ustalenia prawne Sądu I instancji jednoznacznie wskazują, iż przedmiotem rozstrzygnięcia tego Sądu była wysokość emerytury ubezpieczonego, zatem oznaczenie przedmiotu sporu w wyroku,

jako „o prawo do emerytury” należało uznać za oczywistą niedokładność. Dlatego, na podstawie art. 350 § 1 i 3 kpc, Sąd odwoławczy sprostował oznaczenie przedmiotu sporu w rubrum zaskarżonego wyroku i orzekł jak w punkcie I.

Przypomnieć również należy, iż zasadą w sprawach o świadczenia określone ustawą emerytalną (art. 116 ust 1 w związku z art. 2 ustawy emerytalnej) jest, że postępowanie w sprawie tych świadczeń wszczynają wniosek. Wbrew wywiodom apelacji we wniosku z dnia 23.05.2014r. ubezpieczony nie wnosił o ponowne ustalenie wysokości jego emerytury w oparciu o przepis art. 114 ust 1 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej – czyli nie dochodził wzruszenia decyzji z dnia 16.05.2011r. przyznającej mu prawo do emerytury na podstawie art. 27 i ustalającej jej wysokość zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej; nie domagał się tego również w odwołaniu, ani w toku postępowania sądowo-odwoławczego, przy czym co należy podkreślić był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika. Z wniosku i odwołania wynika, iż ubezpieczony domaga się przeliczenia świadczenia na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej z uwagi na kontynuowanie opłacania składek do dnia odwołania. Konsekwentnie zatem – wobec braku takiego wniosku – przedmiotem rozstrzygnięcia organu przedmiotową decyzją, jak również Sądu Okręgowego zaskarżonym wyrokiem nie mogło być ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art. 114 ust 1 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej. Należało zatem przyjąć, iż przedmiotem sporu jest wysokość emerytury ubezpieczonego (przyznanej na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej) od miesiąca złożenia wniosku tj. od maja 2014r. (art. 129 ust 1 ustawy emerytalnej). Ponieważ ponowne ustalenie wysokości świadczenia (art. 114 ust 1 ustawy emerytalnej) nie mogło być przedmiotem wyrokowania w sprawie przed Sądem I instancji, nie może być również przedmiotem oceny i rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego w konsekwencji zarzutów apelacyjnych. Dlatego zarzut naruszenia przepisu art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej nie jest uzasadniony i skuteczny.

Spór sprowadzał się do wykładni i zastosowania przepisu art. 55 ustawy emerytalnej. W myśl tego przepisu, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Prawidłowo Sąd I instancji zważył, iż przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku (na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej) nie stanowi przeszkody do przeliczenia świadczenia emerytalnego - przyznanego następnie tej samej osobie w związku z osiągnięciem przez nią powszechnego wieku emerytalnego - na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej. Wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie wyjaśniła uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4.07.2013r. II UZP 4/13, powołana przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Powyższe stanowisko, utrwalone w kolejnych judykatach (wyroki SN z dnia: 19.03.2014r. I UK 345/13 Lex nr 1455228, z dnia 18.09.2014 r. I UK 27/14, z dnia 4.09.2013 r., II UK 23/13, (OSNP 2014 Nr 6, poz. 85, 7 listopada 2013 r., II UK 143/13 niepubl.) Sąd Apelacyjny w pełni podziela. Sąd odwoławczy zgadza się z argumentacją przedstawioną w uzasadnieniu powołanej uchwały Sądu Najwyższego sygn. II UZP 4/13, w szczególności zaś z tym, że skoro dopuszczalne jest kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, niezbędne byłoby zaznaczenie w art. 55 ustawy emerytalnej, iż wyliczenie emerytury na podstawie tego przepisu możliwe byłoby tylko wówczas, gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (łączy się z nabyciem statusu emeryta). Brak takiego zaznaczenia, wyklucza wnioskowanie, iż w przepisie art. 55 chodzi o wniosek o emeryturę złożony po raz pierwszy. Akceptując stanowisko Sądu Okręgowego, że nie jest kwestionowana w orzecznictwie możliwość kilkakrotnego uzyskiwania prawa do emerytury, zastrzec jednak trzeba, iż ma to miejsce tylko wówczas, gdy każdorazowo inne przesłanki będą decydowały o ziszczeniu się ryzyka emerytalnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20.01.2005 r., I UK 120/04, OSNP 2005 Nr 16, poz. 257 oraz uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13.05. 2004 r., II UZ 13/04, OSNP 2004 Nr 23, poz. 409). Wykładnia art. 55 ustawy emerytalnej zaprezentowana przez pozwanego w decyzji i odpowiedzi na odwołanie była zatem nieprawidłowa i nie mogła uzasadniać odmowy przeliczenia świadczenia.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w powołanym wyroku z dnia 18.09.2014 r. I UK 27/14, „emerytura na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach przysługiwała, przed 1.01. 2013 r. (tj. przed zmianą wynikającą z art. 1 pkt 8 ustawy z dnia z dnia 11.05.2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. z 2012 r. poz. 637), ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1.01.1949 r., którzy

osiągnęli powszechny, podstawowy wiek emerytalny, wynoszący co najmniej 65 lat dla mężczyzn, i wykazali okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura ta, tak w poprzednim stanie prawnym, jak obecnie, obliczana jest według zasady określonej w art. 53 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jako procent kwoty bazowej oraz okresów składkowych i nieskładkowych wyliczony według wskaźników wskazanych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3, z uwzględnieniem art. 55. Oznacza to, że dla niektórych osób urodzonych przed dniem 1.01. 1949 r. przewidziana została możliwość obliczenia emerytury według wartości zgromadzonych składek, na zasadach określonych w art. 25 i 26 ustawy. Dotyczy to tych osób, które po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego pozostawały w ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych (obowiązkowych lub dobrowolnych), a z wnioskiem o emeryturę wystąpiły po dniu 31.12.2008 r. Warunkiem uwzględnienia takiego wniosku jest ustalenie, że emerytura obliczona na podstawie art. 26 jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53, co jest możliwe w przypadku osób, które po wejściu w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podlegały ubezpieczeniom przez odpowiednio długi okres i osiągały wysokie przychody.”

W uzasadnieniu wyroku z dnia 4.09.2013 r., II UK 23/13, (OSNP 2014 Nr 6, poz. 85) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ustalenie i wyliczenie przez skarżący organ emerytury „w najkorzystniejszym wariantcie” prawomocną decyzją emerytalną, której osoba uprawniona nie zaskarżyła do sądu ubezpieczeń społecznych, nie może prowadzić do definitywnej, dożywotniej „utrąty” prawa do ponownego zweryfikowania wysokości należnego świadczenia emerytalnego w wysokości zgodnej z bezwzględnie obowiązującym przepisami prawa ubezpieczeń społecznych i zasadą przysługiwania najkorzystniejszego świadczenia, którym - co do zasady - jest emerytura ustalona i wyliczona w jej najwyższej wysokości. Emeryt pobierający emeryturę przyznaną i obliczoną niezgodnie z wnioskiem emerytalnym (wadliwie) na podstawie dotychczasowych zasad (art. 27 w związku z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach) nie traci prawa do ustalenia korzystniejszej wysokości emerytury „kapitałowej” (art. 26 w związku z art. 55 tej ustawy), jeżeli kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz gdy z wnioskiem o przyznanie tej emerytury wystąpił po dniu 31.12.2008 r.”. Z motywów tego orzeczenia wynika, że także emeryt, który po ustaleniu i pobraniu emerytury był osobą czynną zawodowo i z tego tytułu kontynuował obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zachował status ubezpieczonego spełniającego warunki do uzyskania najkorzystniejszego wymiaru należnego mu świadczenia emerytalnego, w tym do jego obliczenia metodą „kapitałową”, jeżeli emerytura obliczona według nowych zasad na podstawie art. 26, jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej, o ile spełnił warunki wymagane w art. 55 tej ustawy, w tym złożył wniosek emerytalny po dniu 31.12.2008 r. To stanowisko zostało sformułowane wobec emeryta, który pobierał emeryturę przyznaną i obliczoną wadliwie, niezgodnie z wnioskiem o jej przyznanie „w najkorzystniejszym wariantcie”. W takim wypadku emeryt - w ocenie Sądu Najwyższego - nie utracił prawa do obliczenia korzystniejszej wysokości emerytury na podstawie art. 26, jeżeli kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe, skoro już w pierwszym wniosku o emeryturę złożonym po dniu 31 grudnia 2008 r. domagał się jej przyznania „w najkorzystniejszym wariantcie”, obejmującym obliczenie na podstawie art. 55 ustawy.

Natomiast w wyroku z dnia 7.11.2013 r., II UK 143/13 (niepubl.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 55 ustawy emerytalnej, umożliwiając ubezpieczonemu urodzonym przed 1.01.1949 r. wyliczenie emerytury uzyskanej po ukończeniu wieku powszechnego, według art. 26, „zrównuje” w pewnym sensie sytuację osób urodzonych przed dniem 1.01.1949 r. z sytuacją osób urodzonych po dniu 31.12.1948 r., które - jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej - mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny, złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, wyliczanej według art. 24 ustawy. W konsekwencji Sąd Najwyższy przyjął, że jeżeli istnieje możliwość obliczenia emerytury przysługującej ubezpieczonemu na podstawie art. 27 (urodzonemu przed dniem 1.01.1949 r.), który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego oraz z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpił po dniu 31.12.2008 r., organ rentowy jest zobowiązany obliczyć należne mu świadczenie emerytalne zarówno według dotychczasowych zasad (art. 27 w związku z art. 53), jak i według nowych zasad (art. 26 w związku z art. 55), a następnie przyznać mu emeryturę w wyższej wysokości (art. 55 w związku z art. 100 ust. 1 ustawy). Według stanowiska Sądu Najwyższego zaprezentowanego w powołanym orzeczeniu, nie jest zatem możliwa utrata uprawnienia do zweryfikowania wysokości długoterminowych świadczeń emerytalnych ustalonych w deklaratoryjnych decyzjach

emerytalnych, więc emerytura może być wyliczona równolegle według zasad ustalonych w art. 53 w związku z art. 27 i według nowych zasad wynikających z art. 26 w związku z art. 55.

Nietrafnie zatem Sąd I instancji Sąd Okręgowy stwierdził, że art. 55 ustawy emerytalnej, wyłącza możliwość przeliczenia wysokości świadczenia nabytego na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej. Argumentując w tym zakresie Sąd Okręgowy powołał fragment uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 07.11.2013r. II UK 143/13 (OSNP 2014/10/148), przy czym nie przedstawił go dokładnie, co skutkowało wadliwą wykładnią. Sąd Najwyższy stwierdził bowiem, iż „Jako regulacja szczególna art. 55 ustawy wymaga wykładni ścisłej, uzależnionej wyraźnie od wystąpienia przez ubezpieczonego z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31.12.2008 r., który - co do zasady - nie może być rozumiany jako wniosek zmierzający do innego celu niż przyznanie po raz pierwszy emerytury na podstawie art. 27 ustawy. W szczególności wniosek o przyznanie emerytury na podstawie art. 27 ustawy nie może być rozumiany jako wniosek o przeliczenie, ponowne przyznanie tego samego świadczenia lub wniosek o ponowne obliczenie wysokości przyznanej emerytury na podstawie tego przepisu (art. 27 ustawy) według nowych zasad, jeżeli wcześniej wysokość emerytury (przyznanej na wniosek złożony przed 31 grudnia 2008 r.) została obliczona według dotychczasowych zasad na podstawie art. 27 w związku z art. 53 ustawy emerytalnej.” W powołanym uzasadnieniu Sąd Najwyższy wyklucza możliwość zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej – w tym przeliczenia, ponownego obliczenia wysokości emerytury z art. 27 na zasadach wynikających z tego przepisu po 31.12.2008r., w sytuacji, gdy ubezpieczonemu przyznano uprzednio prawo do takiej emerytury na wniosek złożony przed dniem 31.12.2008r.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 19.03.2014r. I UK 345/13 (Lex nr 1455228) Sąd Najwyższy odnosząc się do argumentacji zawartej w skardze kasacyjnej organu emerytalnego, wyjaśnił że „nabycie statusu emeryta (art. 4 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) wiąże się z utratą statusu ubezpieczonego (art. 4 ust. 13 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) tylko wtedy, jeżeli po przyznaniu prawa do emerytury emeryt nie podlega obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym (art. 13 i 14 ustawy z dnia 13 października 1998 r. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Przede wszystkim zaś pojęcie "ubezpieczony" z art. 4 ust. 13 nie odnosi się do aktualnego statusu osoby ubiegającej się o emeryturę, bowiem podleganie ubezpieczeniom społecznym w dacie wniosku o emeryturę nie stanowi warunku przyznania prawa do tego świadczenia. "Ubezpieczony" to osoba, która spełnia warunek podlegania - w jakimkolwiek okresie - ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, a także osoba, która przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników.

Stanowisko to jest, w ocenie Sądu Apelacyjnego, logiczną konsekwencją ratio legis przedmiotowego przepisu, które wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanej uchwały sygn. II UZP 4/13. Sąd Najwyższy dokonując wykładni historycznej stwierdził wówczas, iż sposób wyliczania emerytury w tzw. formule zdefiniowanej składki zaczął obowiązywać dopiero od dnia 1.01.2009 r., więc warunek kontynuowania ubezpieczenia i wystąpienia z wnioskiem po dniu 31.12.2008 r. miał umożliwić wyliczenie emerytury od sumy składek odkładanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego, stąd przywiązywanie znaczenia do kontynuowania opłacania składek, a nie do ubiegania się o emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym. Jak trafnie wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 29.01.2014r. I UK 411/13, dla tych którzy kontynuowali ubezpieczenie, możliwość obliczenia emerytury na podstawie kapitału składkowego tj. w oparciu o art. 55 ustawy emerytalnej, nie jest szczególnym przywilejem, lecz zwykłym uprawnieniem do emerytury pochodnej od składek, czyli w takim reżimie jak dla urodzonych po 31.12. 1948 r.

W świetle powyższego nieuprawnione i nie znajdujące oparcia w brzmieniu przepisu art. 55 ustawy emerytalnej, jak również wykładni celowościowej, jest stanowisko Sądu I instancji, iż warunkiem ustalenia wysokości emerytury na podstawie powołanego przepisu jest kontynuowanie – nieprzerwane pozostawanie w ubezpieczeniu – aż do dnia złożenia wniosku o emeryturę, na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, włącznie. W przypadku ubezpieczonego prawo do przeliczenia wyłączone byłoby przy takiej interpretacji tylko dlatego, iż w dniu poprzedzającym złożenie wniosku rozwiązał stosunek pracy, mimo iż od osiągnięcia wieku emerytalnego do tego dnia pozostawał w ubezpieczeniu i opłacał składki.

Podsumowując, z utrwalonej już w orzecznictwie wykładni art. 55 ustawy emerytalnej W wynika, iż: 1) wniosek o przyznanie emerytury, o którym mowa w przepisie nie musi być pierwszym wnioskiem o to świadczenie, 2) przepis ten uprawnia do przeliczenia emerytury przyznanej i wypłacanej na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej pod warunkiem, że: a) ubezpieczony, który spełnił warunki do nabycia emerytury na podstawie art. 27 po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego tym przepisem kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe, b) z wnioskiem o przyznanie tej emerytury wystąpił po 31.12.2008r., 3) emerytura obliczona na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej jest wyższa niż dotychczasowa. Dodać do tego trzeba, iż ustawodawca nie wymaga, aby ubezpieczony kontynuował nieprzerwanie ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego nieprzerwanie, aż do dnia złożenia wniosku o przyznanie prawa do emerytury. Nadto ubezpieczony, który spełnił powyższe warunki ma prawo wyboru sposobu wyliczenia świadczenia albo na zasadach wynikających z art. 53 albo z art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej.

Odnosząc powyższe rozważania do stanu faktycznego konkretnej sprawy, w ocenie Sądu Apelacyjnego, należy podzielić stanowisko skarżącego, iż spełnił on przesłanki z art. 55 ustawy emerytalnej uprawniające do przeliczenia wysokości emerytury zgodnie z art. 26 tej ustawy. Ubezpieczony urodził się przed 01.01.1949r. Wszystkie warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej (w brzmieniu obowiązującym w tej dacie) ubezpieczony spełnił w dniu 21.10.2008r. (wiek 65 lat, staż powyżej 25 lat). W okresie od 15.05.2008r. do 31.03.2011r. podlegał ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu umowy o pracę. Nadto od dnia 02.04.2011r. ponownie podjął zatrudnienie pracownicze. Jak wynika z hipotetycznego wyliczenia ZUS sporządzonego w wykonaniu zobowiązania Sądu I instancji, emerytura wyliczona na nowych zasadach jest wyższa niż ustalona na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej (wyliczenie k. 14 a.s., decyzja k. 125 plik II a.e.). Podkreślić też należy, iż we wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej ubezpieczony wniósł o jej wyliczenie przez organ w najkorzystniejszym wariantcie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 kpc, orzekł jak w punkcie II.